

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **P. J.**, bývajúceho V., v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. Michalom Feciľakom, advokátom so sídlom v Prešove, Jesenná 8, proti žalovanému **Mestu Prešov**, Hlavná 73, v dovolacom konaní zastúpenému JUDr. Alojzom Naništom, advokátom so sídlom v Prešove, Sládkovičova 8, **o vydanie bezdôvodného obohatenia**, ktorá právna vec bola vedená na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 13C 217/2008, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 11. decembra 2012, sp. zn. 6Co 75/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi, na účet jeho zástupcu JUDr. Michala Feciľaka, advokáta so sídlom v Prešove, Jesenná 8, vedený v T., č. ú.: X., náhradu trov dovolacieho konania v sume 39,25 €, do troch dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvého stupňa“) rozsudkom zo 6. februára 2012, č. k. 13C 217/2008-445 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi do troch dní od právoplatnosti rozsudku 322,- € „spolu s 8,5 %-ným ročným úrokom“ (zrejme z omeškania; poznámka dovolacieho súdu) od 22. apríla 2008 do zaplatenia. Žalobu vo zvyšku zamietol a rozhodnutie o trovách konania si vyhradil v osobitnom rozhodnutí po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“), po prejednaní veci na základe odvolaní obidvoch účastníkov, rozsudkom z 11. decembra 2012, sp. zn. 6Co 75/2012 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené a zrušil ho vo výroku, ktorým bola vo zvyšku zamietnutá a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvého stupňa

na ďalšie konanie. Na odôvodnenie svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že súd prvého stupňa správne ustálil právny základ žalobcom požadovaného splnenia povinnosti žalovaným vydať bezdôvodné obohatenie získané neoprávneným užívaním pozemku žalobcu. Nepovažoval však za správne, že súd prvého stupňa priznal žalobcovi právo na vydanie bezdôvodného obohatenia v menšom rozsahu, len v sume 322,- € spolu s príslušenstvom z dôvodu, že žalobca už pri kúpe vedel, že ním kupovaný, žalovaným teraz neoprávnené užívaný pozemok je zastavaný pozemnou komunikáciou. Mal za to, že nie je tu dôvod na takéto neprimerané znevýhodnenie žalobcu oproti iným vlastníkom len z toho dôvodu, že kupoval už zastavané pozemky. Svoje rozhodnutie o čiastočnom potvrdení a zrušení rozhodnutia súdu prvého stupňa odôvodnil odvolací súd (o.i.) aj takto: „V zmysle tejto judikatúry (predtým citovanej odvolacím súdom; poznámka dovolacieho súdu) by mal prvostupňový súd najprv posúdiť právo žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa trhového nájomného za pozemky v danom mieste a rovnakom čase, aby na prípadnú nápravu bol priestor v opravnom konaní. Odvolací súd by mohol vybaviť vec revízne a zmeniť výšku priznaného plnenia, ak by prvostupňový súd rozhodol podľa trhových podmienok a vyrovnal sa aspoň s konštantnou judikatúrou. Prvostupňový súd však nereflektoval na trhové podmienky a pokiaľ by ako prvý rozhodnutie vydal odvolací súd, rozhodol by ako prvý a nebol by už priestor na prípadnú opravu nesprávnosti v riadnom opravnom konaní. Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok čo do už priznaného bezdôvodného obohatenia, zrušil rozsudok v zamietavom výroku a vec vrátil na ďalšie konanie. Povaha uplatneného nároku umožňuje rozhodnúť aj čiastočne a odvolací súd nemal pochybnosti, že trhové nájomné je vyššie, ako určil prvostupňový súd. Prvostupňový súd zohľadní trhové podmienky nájomných vzťahov v danej lokalite a období, za ktoré sa žiada bezdôvodné obohatenie a prizná im relevanciu pri ustálení výšky bezdôvodného obohatenia. Je treba pritom odpočítať právoplatne priznanú sumu.“

Proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, žalovaný podal dovolanie. Navrhol rozsudok odvolacieho súdu v jeho napadnutej časti zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Podľa žalovaného závery odvolacieho súdu „sú rozporné, pokiaľ ide o výrok, ktorým súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a výrok, ktorým zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho zamietajúcej časti“. Tvrdí, že odvolací súd bližšie neodôvodnil, prečo v danej veci neaplikoval závery judikatúry týkajúce sa tzv. zmeňujúcich rozsudkov, na ktoré sám poukázal, keď svoje rozhodnutie založil na iných právnych záveroch než súd prvého stupňa. Uvedeným nesprávnym postupom

odvolací súd porušil princíp dvojinštančnosti konania a odňal mu právo namietat' správnosť novozaujatého právneho záveru na inštančne vyššom súde, čím svoje konanie zaťažil vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Žalobca navrhol dovolanie žalovaného odmietnuť a uložiť mu povinnosť nahradiť mu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je v dovolacom konaní zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom. Vychádzal pritom z týchto zásad a ustanovení právnych predpisov:

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne. V záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. O.s.p. (I. ÚS 4/2011).

Dovolanie v občianskom súdnom konaní je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým môže dovolací súd zasiahnuť do už odvolacím súdom právoplatne nastoleného stavu právnej istoty účastníkov konania o predmete konania. Preto dovolanie neslúži na nápravu akýchkoľvek väd prvostupňovej alebo druhostupňovej fázy základného konania, ale len väd, ktorých závažnosť zákonodarca povýšil nad právnu istotu účastníkov konania (I. ÚS 35/2013).

Dovolanie možno podať iba ak to výslovne pripúšťa zákon (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Občiansky súdny poriadok upravuje dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý možno podať len proti právoplatným rozhodnutiam odvolacieho súdu výslovne uvedeným v zákone [viď § 238 O.s.p. (pokiaľ ide o rozsudok) a § 239 O.s.p. (pokiaľ ide o uznesenie)], alebo len v prípade výskytu zákonom osobitne vymenovaných závažných procesných väd (viď § 237 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v jeho potvrdzujúcej časti.

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Podľa § 238 ods. 5 O.s.p. dovolanie nie je prípustné ani vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy a v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo sa neprihliada. Ak je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky, dovolanie nie je prípustné, ak výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa prvej vety. Na určenie minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania návrhu na prvostupňovom súde.

V preskúmvanej veci, okrem toho, že dovolaním napadnutý rozsudok (jeho výrok) odvolacieho súdu je rozsudkom potvrdzujúcim a že nemá ani znaky rozsudku podľa § 238 ods. 2 a 3 O.s.p., je aj rozsudkom o peňažnom plnení, ktoré bez príslušenstva neprevyšuje trojnásobok minimálnej mzdy. Žalobou z 8. septembra 2008 bolo uplatnené právo na splnenie povinnosti zaplatiť 59 939,-Sk (1 989,61 €), z ktorej sumy bol súdom prvého stupňa priznané 322,- € a žaloba vo zvyšku bola zamietnutá. Odvolací súd rozhodol o potvrdení rozsudku súdu prvého stupňa v jeho žalobe vyhovujúcej časti, t. j. v časti týkajúcej sa sumy 322,- €. V deň podania žaloby (8. septembra 2008) určovalo výšku minimálnej mzdy ustanovenie § 9 ods. 3 zákona č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde. Podľa tohto ustanovenia od 1. februára 2008 do ustanovenia sumy minimálnej mzdy podľa tohto zákona je suma mesačnej minimálnej mzdy zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou 8 100 Sk (268,87 €). Trojnásobok tejto sumy je 806,61 € € a je teda vyššia než suma, ktorej sa týka dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu (322 €, - < 806,61 €).

Dovolanie žalovaného by vzhľadom na to bolo procesne prípustné, iba ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999 a R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je však významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je záver (zistenie) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Žalovaný v dovolaní tvrdí, že konanie odvolacieho súdu má vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p., teda, že jeho postupom, resp. rozhodnutím mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Predmetnú vadu vidí v tom, že odvolací súd, hoci založil svoje rozhodnutie na iných právnych záveroch než súd prvého stupňa, potvrdil žalobe vyhovujúcu časť rozsudku súdu prvého stupňa. Odňal mu tým právo namietať správnosť (novozaujatého) právneho záveru na inštančne vyššom súde.

Dovolací súd túto dovoláciu námietku nepovažuje za opodstatnenú. Odvolací súd svojim rozhodnutím práveže učinil zadosť princípu dvojinštančnosti občianskeho súdneho konania, čo jasne a zrozumiteľne vysvetlil, keď v závere odôvodnenie svojho rozhodnutia, okrem iného, uviedol: „Odvolací súd by mohol vybaviť vec revízne a zmeniť výšku priznaného plnenia, ak by prvostupňový súd rozhodol podľa trhových podmienok a vyrovnal sa aspoň s konštantnou judikatúrou. Prvostupňový súd však nereflektoval na trhové podmienky a pokiaľ by ako prvý rozhodnutie vydal odvolací súd, rozhodol by ako prvý a nebol by už priestor na prípadnú opravu nesprávnosti v riadnom opravnom konaní. Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok čo do už priznaného bezdôvodného obohatenia, zrušil rozsudok v zamietavom výroku a vec vrátil na ďalšie konanie. Povaha uplatneného nároku umožňuje rozhodnúť aj čiastočne a odvolací súd nemal pochybnosti,

že trhové nájomné je vyššie, ako určil prvostupňový súd. Prvostupňový súd zohľadní trhové podmienky nájomných vzťahov v danej lokalite a období, za ktoré sa žiada bezdôvodné obohatenie a prizná im relevanciu pri ustálení výšky bezdôvodného obohatenia. Je treba pritom odpočítať právoplatne priznanú sumu.“

Podľa dovolacieho súdu nie je rozpor medzi výrokom napadnutého rozsudku, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a jeho výrokom, ktorým zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho zamietajúcej časti a nemožno prisvedčiť dovolacej námietke žalovaného, že sa mu takýmto spôsobom rozhodnutia odňala možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Odvolací súd ustálil právny základ žalobcom uplatneného práva rovnako ako súd prvého stupňa [„Odvolací súd teda čo do medzitýmnej otázky (základ nároku) sa stotožňuje s prvostupňovým súdom. Žalovaný zaberá pozemok vo vlastníctve žalobcu, s vlastníkom pozemku sa za sporné obdobie nijako nevyrovnal a niet dôvodu konštatovať iný záver ako ten, že sa žalovaný bezdôvodne obohatil na úkor žalobcu.“] a spochybnil jeho správnosť len čo do rozsahu plnenia nepriznaného nad sumu 322,- €. Z vyššie citovanej časti odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu nepochybne vyplýva, že dôvodom potvrdenia rozsudku súdu prvého stupňa v jeho žalobe vyhovujúcej časti bolo, že „trhové nájomné“ (zistiťovanie celkovej výšky ktorého bude úlohou súdu prvého stupňa v ďalšom konaní, na ktoré bola vec vrátená) bude nepochybne vyššie než súdom prvého stupňa priznaná suma.

Pokiaľ žalovaný namieta, že odvolací súd svojím rozhodnutím sčasti potvrdzujúcim a sčasti zrušujúcim rozhodnutie súdu prvého stupňa mu odňal právo namietať správnosť odvolacím súdom zaujatého právneho záveru na inštančne vyššom súde, dovolací súd opätovne, tak ako to už urobil v svojom uznesení z 5. novembra 2009, sp. zn. 3 Cdo 40/2009, poznamenáva, že je potrebné rozlišovať medzi porušením zásady dvojinstančnosti konania a viazanosťou právnym názorom odvolacieho súdu. K porušeniu dvojinstančnosti konania by došlo vtedy, ak by odvolací súd „nečakane“ založil svoje rozhodnutie na iných právnych záveroch než súd prvého stupňa. Vtedy by bolo žalovanému odňaté právo namietať správnosť (novo zaujatého) právneho názoru na inštančne vyššom súde, čo by zakladalo vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Pri viazanosti súdu prvého stupňa právnym názorom odvolacieho súdu zostáva dvojinstančnosť zachovaná, nakoľko účastník má po opätovnom rozhodnutí súdu prvého stupňa (po zrušení a vrátení jeho predchádzajúceho rozhodnutia) možnosť znovu ho napadnúť riadnym opravným prostriedkom na inštančne vyššom súde. Skutočnosť, že súd

prvého stupňa je po zrušení a vrátení svojho predchádzajúceho rozhodnutia viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, je daná priamo zákonom (§ 226 O.s.p.), preto nemôže zakladať vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Keďže prípustnosť dovolania žalovaného nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol jeho dovolanie podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti takej časti rozhodnutia, proti ktorej nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania (z procesných dôvodov) sa nezaoberal vecnou správnosťou napadnutej časti rozhodnutia odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP a § 142 ods. 1 OSP). Trovy konania žalobcu v danom prípade spočívajú v odmene advokáta za právnu službu, ktorú poskytol žalobcovi vypracovaním vyjadrenia k dovolaniu žalobcu z 29. apríla 2013 (§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb). Sadzbu tarifnej odmeny dovolací súd stanovil podľa § 10 ods. 1 tejto vyhlášky vo výške 24,90 €, čo s náhradou výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške 1/100 výpočtového základu (§ 16 ods. 3 vyhlášky) 7,81 € s 20 % DPH 6,54 € predstavuje spolu 39,25 €.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 11. septembra 2014

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Vanda Šimová